

22. september 2007

Lad os starte med isbjørnene...

Af: Christian Friis Bach

Bjørn Lomborgs nye bog 'Cool it' er en populistisk samling selektive og yderst subjektive sandheder med meget lidt substans

Lad os - som Bjørn Lomborg gør det i bogen Cool it - starte med isbjørnene. De bliver brugt til at argumentere for den grundlæggende pointe om, at vi skal "nedkøle" indsatsen for at stoppe den globale opvarmning og i stedet bruge pengene på andre ting.

Med forførende statistik argumenterer han for, at der kun drukner 15 isbjørne om året på grund af den globale opvarmning - mens der dør 49 isbjørne i det samme område på grund af jagt. Derfor: Lad os begrænse nedskydningen af isbjørnene i stedet for at mindske nedsmeltningen af ismasserne. Dermed kan vi redde 49 isbjørne, mens vores klimaindsats kun vil redde 0,06 isbjørne.

"Vil vi redde 49 isbjørne hurtigt, eller 0,06 isbjørne langsomt," lyder det retoriske spørgsmål.

Men allerede her begår Lomborg flere fejl. For det første baserer han prognosen på en lineær fremskrivning af perioden 1987-2004. Det er i bedste fald misvisende, fordi klimaforandringerne jo netop tager til. For det andet ignorerer han, at hvis der skydes mange isbjørne, kan det enten være fordi, bestanden har det godt, eller fordi de sulter på grund af klimaforandringerne og derfor søger ind mod byerne. Hvis isbjørnene dør på grund af global opvarmning, er det et entydigt tegn på, at bestanden ikke har det godt. Det er misvisende at stille de to tal op mod hinanden. Det gør Lomborg.

Som en der både har arbejdet sammen med Lomborg og forsvaret flere af hans pointer og initiativer (blandt andet i denne avis den 1. juni 2004), håbede jeg, hans nye bog ville give mig ny viden og indsigt. Lad mig med det samme afsløre: Det gjorde den ikke. Bogen er en populistisk samling af den slags selektive og yderst subjektive sandheder med meget lidt substans:

Han refererer konsekvent til middelscenariet fra det internationale klimapanel, IPCC, når det gælder klima, katastrofer, tørke og stigninger i havvandet, men undlader at nævne, at IPCC klart skriver, at effekterne kan blive langt mere dramatiske.

Han skriver om oversvømmelser og orkaner, men henter stort set udelukkende eksemplerne fra USA og Europa og viger bekvemt uden om de langt mere dramatiske effekter, som verdens fattige lande vil opleve.

Han skriver, at global opvarmning kun vil betyde en let nedgang i fødevarerproduktionen, men nævner ikke, at produktionen i nogle afrikanske lande kan falde med op mod 50 procent allerede i 2020.

Han argumenterer igen og igen med, at den globale opvarmning vil redde flere mennesker fra kuldedøden, end den vil slå ihjel på grund af hedeslag. Men udelader dødsfald fra mere kraftige orkaner, fra tørken i Afrika eller fra vandmanglen i det sydlige Asien. Sådan fortsætter det side efter

side. Selektive subjektive sandheder.

Forkert fattigdoms-alibi

Det bliver endnu mere manipulerende, da Lomborg netop bruger verdens fattigste som argument for at "afkøle" indsatsen mod den globale opvarmning. Lomborgs illusoriske argument er, at hvis vi gør mindre for at bekæmpe den globale opvarmning, vil vi gøre mere for at bekæmpe malaria i Afrika!

Det er forunderligt, at han på intet tidspunkt spekulerer over, hvorfor en mindre indsats på klimaområdet pludseligt skulle få os til at gøre mere for at bekæmpe malaria, når vi endnu ikke har gjort det. Hvorfor giver USA, som ikke har tilsluttet sig Kyoto-aftalen, ikke mest i udviklingsbistand, men tværtimod mindst? Hvordan kan det være, at de lande som faktisk kæmper mest for at reducere den globale opvarmning, herunder Danmark, er de lande, der giver mest i udviklingsbistand? De oplagte spørgsmål stiller Lomborg aldrig. Fordi det med et slag vil fjerne hans fattigdoms-alibi. De vil faktisk fjerne hele grundlaget for bogen.

Vi vil jo ikke straks sende pengene til Afrika, hvis vi undlader at isolere vores huse. Hans politiske grundpointe er simpelthen ikke gangbar. Jo - der kan ske en udhuling af udviklingsbistanden, fordi en del af bistanden bruges til at bekæmpe den globale opvarmning (et problem Lomborg dog ikke nævner). Men reglerne i Kyoto-protokollen har netop været med til at modvirke, at bistandspenge bruges til klimaindsatsen og dermed stik mod Lomborgs pointer, sikret flere penge til at bekæmpe fattigdommen - ikke færre. Dertil kommer, at Kyoto-protokollen - og fremtidens klimaaftaler - kan betyde flere penge til verdens fattige lande, fordi det vil føre til investeringer i klimaprojekter, i tilpasning og i teknologi i verdens fattige lande. Lomborgs grundlæggende argument holder ikke.

Det andet argument, Lomborg bruger, er Copenhagen Consensus: Hans store flagskib-konference, støttet af den danske regering, hvor en gruppe ældre økonomer og en gruppe unge studerende prioriterede løsningen af verdens problemer. Men igen bruger Lomborg konferencen selektivt.

Han glemmer, at pege på de massive usikkerheder, der var i de brugte cost-benefit-analyser. Han glemmer at skrive, at økonomerne faktisk konkluderede, at Kyoto-protokollen var bedre end ingenting. Og han glemmer at fortælle, at de unge studerende støttede Kyoto-protokollen. Det ved jeg bedre end nogen, da jeg stod for ungdomskonferencen.

Som de unge sagde, "det kan det godt være, at Kyoto-protokollen er en dårlig forretning - men når det gælder drivhuseffekten, er det den eneste forretning, der har åbent. Derfor skal vi ikke bare vælge den løsning - vi skal også udbygge og påvirke den". De unge sagde ikke - som Lomborg skriver - at vi skulle vente med at gøre noget ved den globale opvarmning. Tværtimod.

Naiv tro på cost-benefit

Derudover er det i den grænseløse tro på de mangelfulde cost-benefit-analyser, at Lomborg for alvor udstiller sin naivitet. Jeg er stor tilhænger af at bruge cost-benefit-analyser. Men de må aldrig stå alene.

Lomborg lader dem ikke kun stå alene. Han stiller dem op på en piedestal.

Der står intet om manglende eksternaliteter, diskonteringsproblemer eller usikre skyggeverdier. Det er måske ikke overraskende. Men det er overraskende, at Lomborg på intet tidspunkt spekulerer over, hvordan det kan være, at Danmark er et af de lande i verden, der har satset mest på energieffektivitet og vedvarende energi, men stadig har høj beskæftigelse og en solid økonomi, og endda - ifølge

tidsskriftet The Economist - er det land i verden, hvor det bedst kan betale sig at investere. Hvor blev det store tab af? Sammenhængene mellem en indsats over for den globale opvarmning, investeringer i ny teknologi og økonomisk vækst er langt mere komplekse end i Lomborgs cost-benefit-kugleramme. Når han derfor skriver, at verdens fattige vil blive 30 procent fattigere, hvis vi forsøger at mindske stigningen i vandstanden med 35 procent er det ren postulat-videnskab.

Lomborgs løsning

Tværtimod, så viser den tredje af forårets store rapporter fra IPCC - som Lomborg dog ikke inddrager i sin bog - at det er betydeligt billigere end hidtil antaget at begrænse udslippet af drivhusgasserne. Visse typer af indgreb, for eksempel bedre isolering af vores huse, kan både give økonomisk overskud og reducere CO₂-udslippet.

Skovprojekter for at mindske den globale opvarmning kan samtidig give beskæftigelse, beskyttelse af vandressourcer, mindre erosion, øget biodiversitet, energi og mindre fattigdom. Der er endda beregninger, som viser, at den samlede klimaindsats kan blive en god forretning, fordi det har en række afledte positive effekter på teknologiudvikling, ressourceanvendelse og økonomisk vækst. Alt det undlader Lomborg at nævne.

Den mangelfulde analyse forhindrer dog ikke Lomborg i at komme med løsningen: Vi skal støtte teknologiudvikling direkte gennem flere penge til forskning og udvikling. Det er en god ide. Men Lomborg overser helt, at teknologiudvikling også hænger tæt sammen med incitamentet for at indføre den nye teknologi. De incitamentet skaber Kyoto-protokollen. Igen vender Lomborg derfor verden på hovedet. Han argumenterer med, at vi må droppe Kyoto-protokollen for i stedet at satse på forskning og udvikling. Det kan undre, at vi så ikke forskede meget mere før Kyoto-protokollen, og at de ikke forsker langt mere i energieffektivitet i de lande, der ikke har tilsluttet sig Kyoto. At stille øget forskning og udvikling op som en modsætning til Kyoto-protokollen er ren demagogi.

Dertil kommer det eneste realistiske sted, hvor der kan indgås en global aftale om øget forskning i energieffektivitet er i de globale klimaforhandlinger, som Lomborg er imod. Dermed ender vi ved endnu en selektiv sandhed. Lomborg bliver ved med at vende tilbage til pointen om, at vi ikke skal gennemføre Kyoto, fordi den ikke vil virke. Men ingen (andre end Lomborg) har nogensinde sagt eller forestillet sig, at Kyoto skulle være løsningen. Kyoto er starten på løsningen.

Det er, for at konkludere, ikke en god bog. Og der er kun én opmuntring: Når Lomborg på omslaget skriver, at bogen vil blive "one of the most talked about and influential books of our time, kalder det smilet frem. Endnu en selektiv subjektiv sandhed.

Christian Friis Bach er international chef i Folkekirkens Nødhjælp og tidligere lektor i international økonomi

Kilde URL: <http://information.dk/146767>